

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2007. gada septembris Nr. 20/21 (943/944)

www.lns.lv

Cena 40 santimi

Šajā numurā uzzināsiet

- Atkal klāt Nedzirdīgo dienas tikšanās Kongresu nama lielajā koncertā. Par ārzemju viesiem tajā lasiet — 1. lpp.
- Kuldīgas biedrībai aprit 55 gadi. Noslēgušies projekti «Klusās rokas» un «Mēs – sabiedrības daļa II» — 2. lpp.
- Vēlreiz par Pasaules nedzirdīgo federācijas kongresu Spānijā. Šoreiz iespaidos dalās jaunieši – 3. un 4. lpp.
- Varēsiet iepazīt divu LNS Goda biedru A. Kokina un E. Elksnes dzīves gājumu un ieguldījumu LNS attīstībā — lasiet 5. — 7. lpp.
- Rēzeknē pulcējās turienes kādreizējās nedzirdīgo skolas bijušie audzēkņi. Tāds sirsnīgs salidojums skolā... Par to stāsta Alīna Bergmane — 8. lpp.
- Kāpēc Uldis Ozols tagad atrodas Islandē? Par to viņš stāsta intervijā — 9. lpp.
- Atskats uz vasaras ceļiem – par jauniešu braucienu Kurzemes piekrastes zonā stāsta Elfa Zariņa — 10. lpp.
- Arī sportā gaidāmas reformas. Par to LNSF prezidents Varis Strazdiņš — 11. lpp.
- Par «KS» korespondentu semināru lasiet — 12. lpp. Arī mīļi sveicieni oktobra jubilāriem.

Nedzirdīgo diena: Šoreiz viesi no ārzemēm

Marika Antonova

Pirmām kārtām – paldies Pavlina kungam par uzaicinājumu manas augstskolas – Brno Janāčeka Mūzikas un teātra akadēmijas nedzirdīgo augstskolas teātra grupai piedalīties Nedzirdīgo dienas pasākumā Kongresu namā.

Jau sen man bija vēlēšanās nodibināt ciešāku sadarbību starp šo augstskolu un Latvijas nedzirdīgo organizācijām. Pateicoties abpusējai ieinteresētībai un finansiālam atbalstam, tā beidzot ir piepildījies.

Kas atbrauks uz Latviju?

Tie ir deviņi mani kursabiedri, ar kuriem kopā beidzu bakalaura studijas, un daļa no tiem vēl turpina mācīties. Līdzīgs būs profesionāls mūziķis, kurš izrādei veido dzīvās mūzikas pavadijumu galvenokārt uz bungām. Protams, grupu pavada arī režisore, šīs augstskolas profesore, nedzirdīgo teātra nodaļas vadītāja Zoja Mikotova. Latvijā ieradīsies arī izrādes dramaturģe un nedzirdīgo psiholoģijas speciāliste Veronika Broulikova.

Ko mēs rādīsim?

Tie būs fragmenti no mūsu jaunākās izrādes «Fabulas un sapņi». Šajā uzvedumā savijas kopā mūsu pašu fantāzija un sapņi ar populāru

fabulu sižetiem, piemēram, visiem zināmie – par lapsu, vāru un sieru; par čaklo skudru un slinko sienāzi. Izrādes laikā aktieri nemitīgi pārtop no cilvēka veidola dzīvniekos un otrādi, tā norādīt, ka šī robeža ir ļoti nosacīta – tāpat kā kukaiņi saplēšas par sērkokčiņū kastīti, tā arī cilvēki spējīgi viens otram acis izplēst par iekārotu nieku.

Izrādi caurvij teksts no Vecās Derības: *savs laiks karam, savs — mieram; savs laiks mīlēt, savs — ienīst; savs laiks priecāties, savs raudāt; savs laiks sērot, un savs laiks diēt; savs laiks karam, savs laiks mieram.*

Galvenā doma – parādīt, cik pārmaiņu pilna ir cilvēka emocionālā pasaule un visa dzīve kopumā.

Cilvēkiem, kas pārvalda zīmju valodu, būs interesanti vērot «vārdu spēles», kas

ievītas izrādē. Katrs aktieris minēto Vecās Derības tekstu «izstāsta» pa savam: dažs agresīva diktatora tonī, cits ar ironisku pieskaņu, trešais – kā atzīstoties mīlestībā, dažs dziedot šūpuļdziesmu vai kaislīgi dejojot.

Uzvedums ir ļoti iespaidīgs vizuāli – uz balta fona skatuvē tiek projicēti krāsaini attēli, kas top tieši izrādes gaitā. Ceru, ka Kongresu nama tehniskās iespējas mums ļaus to pilnībā realizēt. Visu izrādi nevarēsīm parādīt, jo uzveduma rekvizītu apjoms ir pārāk liels, lai to pilnībā atvestu uz Latviju.

Es ļoti priecātos

... ja kontakti nākotnē nostiprinātos un dotu abpusēju labumu. Studējošie jaunieši, kā arī minētās augstskolas mācību spēki varētu sniegt savu pieredzi Latvijas nedzirdīgo teātra mākslas attīstībai, novadot nodarbības interesentiem. Jāteic, ka valodas barjora viņus nomulsinās, ja viņi jau pieraduši strādāt ar dažādu tautību cilvēkiem – dzirdīgiem un nedzirdīgajiem.

Augstskola pamazām kļūst atvērtāka arī ārzemju studentiem, tāpēc nedzirdīgiem Latvijas jauniešiem iesaku izmantot šo iespēju sakontaktēties ar mūsu grupas pārstāvjiem un izziņāt savas iespējas studēt šajā mācību iestādē. ◆

Foto: Marika Antonova

Jubileja: Kuldīgas biedrībai — 55

Laima Karlštrēma

Kuldīgas biedrībai 55 gadi apritēja pavasarī, bet daudzo darbu aizņemtībā jubilejas nosvinēšanai saposāmies 31. augustā, kad kopā sanāca mūsu biedri un ielūgtie viesi no visām biedrībām.

Mūsu biedrībai ir sava interesanta veidošanās un attīstības vēsture. 1952. gada 13. aprīlī tika nodibināta Kuldīgas pirmorganizācija, kuras vadību biedri uzticēja Ernestam Intsonam. Viņš bija arī vēlāk (1961) nodibinātās Kuldīgas nodaļas priekšsēdētājs un piedzīvoja nākamo pārmaiņu, kad viņa vadīto biedrību pievienoja Ventspils nodaļai (1974).

Pēc tam kuldīdznieku kopienas darbu virzīja un pārzināja šādi līderi: **Edgars Pūce** (1975 – 1983); **Juris Ozoliņš** (1983 – 1987); **Gunta Lange** (1990 – 1994); atkal **Edgars Pūce** (1987 – 1990); atkal **Juris Ozoliņš** (1994 – 2003).

J. Ozoliņa vadības laikā Kuldīga atguva savu nodaļas (biedrības)

statusu (2000), un no tā laika biedru skaits pakāpeniski ir palielinājies un sasniedzis sešus desmitus. No 2003. gada biedrības vadība uzticēta man.

Jubilejas viesi tika uzņemti skaistā dabas stūrītī Rumbas upes krastā. Paldies visiem laba vēlētājiem! Pēc pirmā šampanieša tosta notiesājām gardo smilteniešu velti – tradicionālo torti. Sekoja siltas vakariņas un dažādās atrakcijās aizvadīti atpūtas brīži.

Otrā dienā sarīkojām saviem viesiem mazu ekskursiju: parādījām Kuldīgu no skatu torņa, devāmies uz Riežupes smilšu alām, visbeidzot – uz Vārmi, kur pašvaldības direktora vadībā viesi izstaigāja šo pagastu. Pēc pusdienām (kartupeļi ar gaileņu mērci un skābētiem gurķīšiem!) mūsu viesi posās mājup. Paldies visiem par jaukajām kopā pavadītām dienām! ◆

Projekti: Divi noslēdzas, pārējie turpinās

Ilze Kopmane

Šovasar sekmīgi noslēgušies divi LNS projekti: «Klusās rokas» (uzmanības centrā – nedzirdīgās sievietes un jaunieši) un «Mēs – sabiedrības daļa II» (nodarbinātības veicināšana un nedzirdīgo cilvēku motivēšana iesaistei darba tirgū un sabiedriskās norisēs).

«Klusās rokas» – lielākais projekts LNS vēsturē

Noslēguma konference notika Valmierā. Tajā piedalījās visi projektā iesaistītie darbinieki un brīvprātīgie palīgi, kā arī pārstāves no uzraudzības institūcijas — LR Labklājības ministrijas.

Valmierieši kā vienmēr bija parūpējušies par patīkamu gaisotni savā klubā un apstākļiem raitai pasākuma norisei.

Konferenci atklāja LNS prezidents

A. Pavlins, viņš arī projekta vadītājs, atzīstot, ka ir mazliet skumji šķirties no savas komandas, kas strādāja no sirds un saliedēti, lai sasniegtu iecerētos rezultātus. Nu jāseko to realizācijai dzīvē ar maksimālo labumu nedzirdīgo sabiedrībai (priekšlikumi ir iesniegti uzraudzītājiem, kas noteiks to tālāko virzību).

A.Pavlins atzīmēja vēl līdztekus gūto labumu – pieredzi starptautiskajā sadarbībā, ciešu kontaktu nodibināšanu ar partneriem

Vācijā, Čehijā, Slovākijā. «No viņiem mācījāmies daudzas lietas skatīt un vērtēt savādāk. Apguvām eiropisko domāšanu,» viņš teica. Iemantoti labi partneri arī Rēzeknes un Valmieras pašvaldībās.

Pilotprojektu un darba grupu dalībnieki uzsvēra arī citus guvumus: savas pieredzes bagātināšanos, nedzirdīgo biedru – dažādu aktivitāšu dalībnieku pašapziņas celšanos, zināšanu padziļināšanos.

Arī Labklājības ministrijas pārstāves atzina paveiktā darba vērtību, uzteica LNS par labo sadarbību, kas veidojusies projekta laikā, par ievēroto finanšu disciplīnu, par kārtīgām atskaitēm un uzskatāmi sakārtoto dokumentāciju. Pārstāves atzina, ka LNS izdevies piepildīt ideju «Neko par mums bez mums», kas tagad aktuāla Eiropā. Viņas novēlēja sekmīgu darbu un panākumus gan šī projekta rezultātu ieviešanā, gan arī citos projektos.

Pasākuma dalībnieki palai- kam iesaistījās atraktīvās spēlēs, bet noslēgumā atstāja savus pirkstu nospiedumus («Klusās rokas») žūstošajā cementa masā Valmieras kluba ēkas pamatos.

«Mēs – sabiedrības daļa II»

Arī šī projekta dalībnieki sarīkoja sava darba atskatu.

Motivācijas, iekļaušanas aktivitāšu vadītāji izvērtēja rezultātus, atzīstot, ka biedri aktīvi iesaistījušies pasākumos. Īpaši vērtīga bijusi pieredzes apmaiņa, dodoties biedrībā citai pie citas, kā arī ekskursijās uzņēmumos un iestādēs, kur strādā nedzirdīgie cilvēki.

Ne visas biedrības spēja deleģēt kādus biedrus uz bezdarbnieku motivācijas kursiem, jo izrādījās, ka bezdarbnieku skaits projekta realizācijas gaitā sarucis, un tā ir pati labākā liecība visa paveiktā darba efektivitātei. Taču izstrādātā motivācijas programma ir gan LNS, gan tagad arī Nodarbinātības valsts aģentūras un Labklājības ministrijas rīcībā, un to visi, kuri strādās ar nedzirdīgajiem, varēs izmantot pēc vajadzības.

LNS turpina darbu vairāku citu projektu realizācijā, un tie ir: «Abpus klusuma robežas», «Integrācija ir informācija plus izglītība», «Darbs klusumā», «Mūsu iespējas – mūsu nākotne» u.c. ◆

Atskats: Arī jaunieši piedalījās PNF kongresā

Ivars Kalniņš, LNJO prezidents

Pasaules Nedzirdīgo federācija (PNF) ir starptautiska organizācija, kurā apvienotas 127 nacionālas nedzirdīgo organizācijas no pieciem kontinentiem ar vairāk nekā 74 miljoniem nedzirdīgo personu. PNF savu darbību aizsāka 1951. gadā Romā, kad notika pirmais PNF kongress.

Šovasar Madridē

Pirms četriem gadiem 14. kongresā Kanādā Spānijas Nacionālā nedzirdīgo konfederācija uzvarēja konkursā par 15. kongresa organizēšanu ar tēmu «Cilvēktiesības caur zīmju valodu». Tas notika šovasar Madridē.

Kongresa starplaikos Madrides ielās bija izvietoti plakāti par šo starptautisko pasākumu. Spāniju apmeklēja vairāki desmiti tūkstoši nedzirdīgo cilvēku. Katru mirkli varēja manīt uz ielas kādu, kurš runā zīmju valodā. Tiesa gan, ka ne jau visi devās uz šo zemi tikai apmeklēt kongresu, bet arī satikt draugus no visas pasaules vai vienkārši atpūsties. Nedzirdīgo tūristu skaits bija ievērojami liels.

Arī latvieši!

Spānijā šai laikā pabijuši arī kādi 15 nedzirdīgie latvieši. Bez LNS pārstāvjiem E. Vorslova un M. Piternieces (piedalījās PNF Ģenerālajā asamblejā), K. Beisones un A. Udovenko (jauniešu nometnē un PNF Jauniešu sekcijas Ģenerālā asamblejā), bet arī PNF bērnu nometnē piedalījās E. Kuzis, M. Kursīte, L. Klāsups un K. Freimane, kurus šai dalībai noorganizēja Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācija.

Kongresa lekcijas

Tās izvērsās tik sparīgi un daudzpusīgi, ka nebija pat iespējams apmeklēt visas. No rīta līdz vakaram būt dažādās nodarbībās bija visai nogurdinoši. Katrā auditorijā sanākušie risināja savu tēmu – cilvēktiesības, kultūra, zīmju valoda, izglītība, tehnoloģija, veselība, medicīna, biotehnoloģija, attīstītās zemes, nedzirdīgas sievietes, jaunieši, imigranti, seniori, nedzirdīgie – neredzīgie, nedzirdīgie ar papildus invaliditāti, nedzirdīgie un etniskās minoritātes, nedzirdīgie geji, lesbietes un biseksuāļi,

nedzirdīgo vecāku dzirdīgie bērni (CODA), zīmju valodas tulki, nedzirdīgo bizness u.c. Vienā auditorijā visu nedēļu rādīja filmas.

Lektoru sagatavotās tēmas bija ļoti atšķirīgas un specifiskas, nevienu nevarēja kritizēt, noraidīt vai nepieņemt, piemēram, izglītības jomā katrā zemē ir sava izstrādāta metode. Daži lektori veikuši pētījumus un analīzes, pierādot, ka nedzirdīgie pieder etniskai grupai. Savukārt citi uzskata, ka nedzirdīgie ir kultūras minoritāte. Agrāk ļoti kritizētā tēma par kohleāriem implantiem (CI) šoreiz nedaudz pierimusi, bet tiek meklēti

netika. Kongresa atklāšanas un noslēguma ceremonijās tika parādīti pompozi priekšnesumi, kuros piedalījās vislabākie Spānijas nedzirdīgie aktieri. Noslēguma ceremonijā bija ļoti aizkustinoši redzēt bērnu, tostarp latviešu, sagatavotos uzvedumus. Kādu vakaru nelielā naktsklubā notika nedzirdīgā repera «Signmark» (Somija) koncerts, un atkal pie kluba ieejas bez biļetēm palika ļoti daudz vilušos apmeklētāju.

Vakaros

... nedzirdīgie bija vai visās Madrides ielās, bet galvenokārt vietā, kur viņi parasti satiekas. Tur viņu bija vēl vairāk nekā kongresā. Organizatori nebija padomājuši par konkrētu tusiņa vietu. Principā jau vajadzētu lielu stadionu, kur tad varētu sanākt visi. Tusiņi sadalījās vairākās interešu grupās: jaunieši, seniori, paši spāņi, geju un lesbiešu grupas utt., tās arī pulcējās dažādās vietās. Piemēram, jaunieši tuscējās Īru pabā, kas nebija pietiekami liels, lai visi tiktu iekšā. Pārpildīts bija gan pats bārs, gan iela pie bāra tā, ka mašīnas nevarēja pabraukt. Kādā naktī sadzērušies jaunieši lēkāja uz mašīnu jumtiem, kas stāvēja pie bāra. Lielais nedzirdīgo tūristu pieplūdums līdzēja iztukšot bāru alus mucas.

Protesti

Vērtējot Spānijas Nedzirdīgo konfederācijas organizēto kongresu kopumā, neapmierināto nedzirdīgo bija daudz, un tas radīja protestus. Lai tiktu uz lekcijām visu nedēļu, jāšķiras no 600 eiro, bet jauniešiem 450 eiro. Ļoti daudzi, īpaši jaunieši un nabadzīgo valstu pārstāvji, par šādu summu nevarēja atļauties tās apmeklēt. Tūristiem, ieejot kongresu nama laukumā (ne lekcijās), bija jāšķiras no 5 eiro dienā – apmeklētāji bija sašutuši par šo maksu. Tika noorganizēta protesta akcija, un organizatori to uzklauzīja, bet nespēja uzreiz visu mainīt, tikai solīja nākamajā kongresā ņemt vērā šādas prasības. Spāņi bieži mēdz teikt «būs rīt», strādāja lēni, līdz ar to izraisot dažādas problēmas un iebildumus.

Madridē nav droša pilsēta, katru stundu kādam pazūd nauda, fotoaparāts vai soma. Ļoti aktīvi darbojas kabatzagli. Toties spāņi

risinājumi, kā bērni ar CI varētu adaptēties abās – dzirdīgo un nedzirdīgo pasaulēs. Tomēr visi ir vienprātīgi, ka šiem bērniem noteikti jāapgūst zīmju valoda.

Par ģenētiku

Vairākas lekcijas bija par apmaiņas programmu ar nabadzīgām valstīm, piemēram, ar Āfriku. Turpretī lekcijas par medicīnu – biotehnoloģiju un bioētiku apmeklēja pārsteidzoši liels apmeklētāju skaits: acimredzot kongresa dalībnieki alka pēc jaunas informācijas par to, kas nākotnē var ietekmēt (kavēt vai sekmēt) nedzirdīgo sabiedrības attīstību.

Biotehnoloģija bez mitas attīstās, zinātnieki meklē risinājumus, kā apturēt nedzirdīgo gēnu izplatīšanos vai veikt gēnu analīzi, lai bērni nepiedzimtu nedzirdīgi. Ģenētika kļuvusi par aktuālāko problēmu tūlīt aiz kohleāriem implantiem.

Kultūras notikumi

Kongresa laikā bija arī kultūras pasākumi. Vakaros tika izrādīti vairāki nedzirdīgo teātra šovi un uzvedumi. Diemžēl uz šiem pasākumiem biļetes bija izpirktas jau pirmajās dienās, tāpēc daudzi tajos

ir komunikabli, labprāt komunicēt ar nedzirdīgajiem, taču jāzina, ka spāņiem angļu valodas zināšanas ir gaužām vājas.

Man liekas, ka dažas minētās kļūdas ir piedodamas, jo Spānija tomēr bija uzņēmusies visai grandiozu pasākumu, kas prasa milzīgu darba apjomu un lielu atbildību. Šķīroties no jauniegūtiem draugiem, cits citam teicām: «Uz tikšanās pēc četriem gadiem Durbanā, Dienvidāfrikā!». Tur varēsīm vērot, kā ar to visu tiks galā afrikāņi. Lai viņiem veicas! ♦

PNF jauniešu sekcijas nometnē

Karīna Beisone

Pasaules Nedzirdīgo federācijas (PNF) jauniešu sekcijas nometne notika šī gada 6. – 13. jūlijā Segovijā, Spānijā, kur piedalījās arī divas dalībnieces no Latvijas (Karīna Beisone un Aļona Udovenko), pārstāvēt Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizāciju.

Šajā nometnē piedalījās 101 dalībnieks no 41 pasaules valsts. Tās galvenā tēma bija nedzirdīgo jauniešu politika. Notika dažādas lekcijas, daudzas prezentācijas, darba grupas, nodarbības, aktīvas sporta spēles un ekskursijas. Nometnes galvenā valoda bija starptautiskā zīmju valoda.

Lekcijas un prezentācijas

...bija daudzveidīgas un saistošas. Lektore Melisa Malzkuhna (ASV) stāstīja par Galaudetas universitāti, vienlaikus rādīja filmu, kurā bija redzams plašs studentu protests pret Galaudetas universitātes vadību.

Bet savu zemi, nedzirdīgos jauniešus un savas organizācijas darbību prezentēja jaunieši no Japānas, Vācijas, Mongolijas, Argentīnas un Maltas. Lekcijas par zīmju valodu lasīja lektori no Zviedrijas (Gēteborgas zīmju valodas komiteja) un Somijas.

Pārliecinājāmie, ka ne tikai Latvijā nedzirdīgiem jauniešiem ir problēmas ar cilvēktiesībām, izglītību (īpaši ar augstāko izglītību), sadarbību ar Nedzirdīgo organizācijām. Tiesa gan, katrā zemē tās ir atšķirīgas.

Neizpalika arī Spānijas nedzirdīgo konfederācijas prezidenta Luis J. Canon Reguera lekcijas par Spānijas nedzirdīgo jauniešu lomu asociācijā. Savukārt Pasaules

nedzirdīgo federācijas (PNF) prezidents Markku Jokinen (Somija) klāstīja par Pasaules nedzirdīgo federāciju un tās nākotnes plāniem, cilvēktiesībām, zīmju valodu, nedzirdīgo sabiedrību, attīstītām valstīm, kultūru, biotehnoloģiju, brīvprātīgo darbu u.c.

Nodarbībās centāmi noskaidrot, kāda ir atšķirība starp nedzirdīgajiem un dzirdīgajiem cilvēkiem, meklējām atbildes uz filozofisku jautājumu, kā būtu, ja pasaulē dzīvotu vairāk nedzirdīgo nekā dzirdīgo. Aizraujošā scenārijā noskaidrojās – iespējams, dzīve tad visumā būtu pat labāka.

Ekskursijas, sporta spēles

Lai varētu atslābināties no lekcijām un nodarbībām, devāmies ekskursijā uz Segoviju. Tā ir ļoti veca un skaista pilsēta. Tur ir daudz muzeju, vēsturisku ēku un pieminekļu, senas baznīcas.

Tā kā bijām liels jauniešu pulks, tikām sadalīti trijās grupās, katrai bija nodrošināts gida pakalpojums un starptautiskās zīmju valodas tulks.

Grupas piedalījās arī aktīvās sporta spēlēs, nodarbībās u.c. aktivitātēs, kurās tika uzkrāti punkti. Katrai grupai bija savs nosaukums, kā arī iesauka zīmju valodā.

Atklāšanas ceremonijas laikā valstis prezentēja savu nacionālo karogu un valsts simboliku. Turpretī noslēguma ceremonijā notika kultūras vakars. Katras valsts dalībnieki uzstājās ar nelielu uzvedumu par savu valsti.

Interesants fakts – Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības valdes loceklis Jaroslavs Cehlarik (Slovākija) finansiāli atbalstīja divus melnādains dalībniekus no nabadzīgajām valstīm, apmaksājot dalības maksu un ceļa izdevumus uz šo nometni. Viņš ierosināja turpmāk vākt ziedojumus nedzirdīgiem jauniešiem no nabadzīgajām

valstīm, lai nākotnē viņi vēl plašāk varētu piedalīties šādos starptautiskos pasākumos. Tā arī nepalika tukša runa, jo nometnes dalībnieki tūlīt sameta naudu tik, cik katrs varēja dot.

Tā bija ļoti iespaidīga tikšanās. Protams, pēdējā dienā mēs visi saskumām par to, ka jāšķiras pēc visa tā, ko bijām pārdzīvojuši kopā kā liela ģimene.

Notika arī jauniešu Ģenerālā asambleja

15. jūlijā notika PNF jauniešu sekcijas sapulce pirms Ģenerālās asamblejas, kur tika runāts par statūtiem. Tiem, kas neprata angļu valodu, bija nodrošināts starptautiskās zīmju valodas tulks.

Bet otrajā dienā oficiāli notika PNF jauniešu sekcijas Ģenerālā asambleja, uz kuru bija deleģētas Karīna Beisone un Aļona Udovenko kā pārstāves no Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas. Statūti tika nedaudz mainīti un laboti.

Uz nākamajiem četriem gadiem pie PNF jauniešu sekcijas stūres stāvēs septiņi jauni valdes locekļi: prezidents Juan Angel De Gouveia (Venecuēla), viceprezidents Lars Knudsen (Dānija), sekretāre Melissa Malzkuhn (ASV), valdes locekļi: Cho Hee-Kyung (Koreja), Juliette Dalle (Francija), Daniel Greenwood (Jaunzēlande) un Roberto Suraz (Spānija).

Asamblejā tika apspriesti nākotnes plāni. Nākošā junioru nometne notiks 2009. gadā Slovēnijā, bet bērnu nometne – 2010. gadā Venecuēlā. Savukārt pēc četriem gadiem, kad būs PNF kongress, jaunieši nometnē tiksies 2011. gadā Dienvidāfrikā. Plašāku informāciju varat aplūkot internetā:

<http://www.wfdeaf.org/youth/> (angļu valodā). ♦

Projekts «I + I»

Aktivitāte: publikācijas par izcilākajiem Latvijas nedzirdīgajiem cilvēkiem

LNS Goda biedri

Foto: No LNS muzeja arhīva

Inese Immure

Elvīrai Elksnei — Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedrei kopš 1985.gada, mūsu nedzirdīgo teātra Māmuļai jau apītējusi 101.dzimšanas diena. Viņa ir izcila personība, Latvijas Nedzirdīgo savienības gods un lepnums, jo devusi lielu ieguldījumu nedzirdīgo kultūras attīstībā. Gandrīz pusgadsimtu vadot nedzirdīgo teātra kolektīvu, viņa ir ierakstījusi spilgtas lappuses nedzirdīgo kultūras vēsturē.

Skolotāja, vēstures apkopotāja

Režisores aktiermeistarības skolu izgājuši vairāk nekā piecdesmit nedzirdīgie. E.Elksnes režijā nedzirdīgo teātri iestudētas neskaitāmi daudz lielas un mazas lugas un teatralizēti uzvedumi, skeči un citi skatuves priekšnesumi. E. Elksne bija ne tikai šo iestudējumu režisore, bet arī scenāriju autore un inscenētāja.

Teātra kolektīvs daudzkārt ieguvis godalgotas vietas un izpelnījies atzinību ne tikai Latvijas, bet arī Baltijas republiku un bijušās Padomju Savienības Vissavienības pašdarbības festivālos. Nedzirdīgo amatierteātra aktieri guvuši ļoti labus panākumus arī pašdarbības skatēs, kur piedalījās kopā ar dzirdīgo aktieru kolektīviem.

E. Elksne regulāri rakstījusi nedzirdīgo laikrakstam «Kopsoli» par nedzirdīgo teātra kolektīva darbību, pašdarbības skatēm, kā arī par citu republiku nedzirdīgo paš-

darbnieku viesizrādēm. LNS muzejam viņa nodevusi savu apjomīgo rokrakstu «Drāmas ansambļa vēsture no 1946. gada līdz 1987. gadam». E.Elksnes darbs ir vērtīgs avots, lai iepazītu un pētītu nedzirdīgo teātra vēsturi un kultūru.

Ceļš uz aktiermākslu

Elvīra Elksne dzimusi 1906.gada 17.septembrī Rīgā. Māte bija šuvēja, bet tēvs strādāja dzirnavās. Pēc septiņiem gadiem vecāki nopirka zemi (tag. Viesītes pagastā) un sāka saimniekot savā saimniecībā. I Pasaules kara gadus Elvīrai ar saviem vecākiem un brāli nācās pavadīt bēgļu gaitās Krievijā.

Pēc pamatskolas beigšanas Elvīra turpināja mācības Biržu divgadīgā lauksaimniecības skolā. Vidusskola viņas vecākiem bija par dārgu. Kādu laiku Elvīra palika mājās un palīdzēja vecāku saimniecībā, tomēr viņa negribēja dzīvot laukos. Uz Rīgu pie sevis aicināja krustmāte, teikdama: «Ko tu darīsi tur, uz laukiem? Redzi, cik tēvam un mātei ir grūta dzīve!»

Rīgā bija iespējams turpināt izglītību un mācīties to, kas Elvīru interesēja. Vispirms viņa apmeklēja mājturības kursu un brīvājos svētdienās kopā ar draugu Teodoru skrēja uz teātriem, jo abi bija lieli teātra mīļotāji. Ar Teodoru, kas strādāja spiestuvē par burtnīci, viņa apprecējās 1929.gadā. Pēc gada piedzima dēliņš, taču medmāsas nolaidības dēļ viņš nomira jau astotajā dienā. Sāpes par zaudēto pirmdzimto mazināja 1931. gadā dzimusi meita Gaida.

Kad meitiņa paaugās, Elvīra sāka apmeklēt Zeltmata Latvju dramatiskos teātra kursus. Trīsgadīgo mācību programmu viņa pabeidza ar labām sekmēm. Šķiet, ka interese par teātri Elvīrai ir iedzimta, jo viņas māte jaunībā daudz spēlējusi Neretas dramatiskajā pulciņā. Drīz pēc kursu beigšanas sākās II Pasaules karš, kas pārtrauca normālu teātru darbību Latvijā, un Elvīra nevarēja parādīt savas aktrises spējas.

Pēc kara teātru darbība tika atjaunota, arī Jelgavas teātri. Tā kā pilsēta bija sagrauta un izpostīta, atjaunotais Jelgavas teātris, kurā aktrises gaitas uzsāka Elvīra, darbojās Rīgā. Vēlāk to pārcēla uz Valmieru, bet ģimenes dēļ viņa palika Rīgā un sāka strādāt par mākslinieciskās pašdarbības pulciņu režisori.

Un tad Elvīra atnāca pie nedzirdīgajiem...

Jau pirmajos pēckara gados Latvijas Kurlmēmo biedrības (tag. Latvijas Nedzirdīgo savienība) atjaunotais pašdarbības teātris izteica vēlēšanos darboties profesionāla režisora vadībā, tādēļ Jelgavas tautas teātrim tika izteikts lūgums palīdzēt saņemt ziņā. Taču neviens no tā aktieriem nevēlējās strādāt ar mēmajiem, kā toreiz sauca nedzirdīgos cilvēkus.

Tad teātra galvenais režisors Pēteris Lūcis uzrunāja E.Elksni, teikdams: «Elksnīt, tu jau esi pietiekoši strādājusi režijā, tev ir laba sirds, tu esi mūsu kolektīvā uzrādījusi arī labas organizatora spējas...»

E. Elksne pieņēma izaicinājumu — strādāt ar nedzirdīgiem cilvēkiem, ar kuriem nekad iepriekš nebija saskārusies. 1946.gada 6.oktobrī Elvīra Elksne ieradās Kurlmēmo biedrības mītnē, lai sāktu organizēt un vadīt nedzirdīgo dramatisko pulciņu. Uz pirmo tikšanos jaunā režisore gāja ar satraukumu — galvenā doma bija, kā varēs ar viņiem sarunāties. Līdzpaņemto bloknotu un zīmuli nevajadzēja lietot, jo viņas sagaidītāji Ženija un Georgs Porši prata labi lasīt no lūpām.

Teātra pulciņa dalībnieki bija ļoti centīgi, un jau pēc mēneša jaunā režisore skatītāju vērtējumam varēja nodot pirmo iestudējumu — I. Bolotovas lugu «Varenais spēks». Toreiz Kurlmēmo biedrība atradās Vecrīgā, Šķūņu ielā 19. Pirmizrāde notika vienā istabiņā bez skatuves un dekorācijām. Otrā istabiņā izvietojās skatītāji. Daudzi stāvēja kājās, jo nepietika sēdvietu. Izrāde guva necerēti labas skatītāju atsauksmes.

Drāmas pulciņš auga lielumā un dziļumā

Nedzirdīgie izrādīja aktīvu interesi par teātra mākslu, jo ar katru nākamo izrādi pievienojās jauni spēlētāji. Mēģinājumi notika vakaros, divas reizes nedēļā un ilga pat 4 stundas. Drāmas pulciņam nebija nekādu līdzekļu, tāpēc katrai izrādei vajadzīgos rekvizītus un kostīmus gādāja paši aktieri. No pirmajā gadā iestudētiem viencēlieniem režisorei pašai vislabākā likās dziesmu spēle «Ar siltu vēju».

Ludziņu bija izraudzījies Aleksandrs Celms, kas spēlēja vienu no galvenajām

lomām. Viņš ar balsi nodziedāja vairākas jūrnieku dziesmiņas, vienlaikus rādot tās zīmju valodā. Tas E. Elksnei bija atklājums.

Nākamajā gadā jaunā režisore turpināja intensīvi strādāt, lai katru mēnesi būtu jauna programma, ar ko pasākumos iepriecināt skatītājus. Tika iestudēti viencēlieni, jo lielāka luga prasīja plašākas telpas – skatuvi un skatītāju zāli. 1948. gadā pulciņa dalībnieki pieprasīja, lai tiktu iestudēta vairākcēlienu luga, kas ļautu nodarbināt visus spēlētājus.

Četrus cēlienu komēdiju «Cita bērns» izrādīja Medicīnas darbinieku namā, kas toreiz atradās Brīvības ielā. Skatītāju zāle bija pilna, jo nedzirdīgo izrādi gribēja noskatīties arī daudzi medicīnas darbinieki. Šo izrādi atzinīgi novērtēja režisores uzaicinātie kolēģi – profesionālie aktieri. Elvīrai Elksnei, kā iesācējai šajā jomā, šis vērtējums bija svarīgs, tas deva stimulu un jaunus ierosinājumus turpmākam darbam, bet 1950. gadā Kurmēmo biedrība dabūja plašākas telpas Jāņa sētā 5, kas ļāva nedzirdīgo teātrim darboties vēl rosīgāk.

Ar lielu darba slodzi – pirmie panākumi skatē

Paralēli darbam nedzirdīgo teātri režisore vadīja pašdarbības pulciņu Poligrāfiķu klubā un Latvijas Valsts Universitātē. Vēlāk bija mākslinieciskā vadītāja zvejnieku kultūras namā «Ziemeļblāzma». Darba apjoms kļuva arvien lielāks, tāpēc

Elvīra aizgāja no režisores darba Nedzirdīgo biedrībā. Bez viņas nedzirdīgo teātrim kļājās grūti, tāpēc jau 1955. gadā pēc biedrības vadība lūguma Elvīra Elksne atgriezās. Viņa darbu organizēja tā, lai atkal divas reizes vakarā pa 4 – 5 stundām regulāri darbotos Jāņa sētā. Režisore piedalījās arī svarīgākos izbraukumos, vadīja izrādes vietējās biedrībās un klubos.

1955. gads nedzirdīgo teātrim atnesa pirmo uzvaru, kas tika iegūta vienlīdzīgā konkurencē ar dzirdīgajiem. Igaņu rakstnieces Maijas Talvestes lugas «Tīna» iestudējums arod biedrību līmeņa republikāniskajā dramatisko ansambļu skatē ieguva 1. vietu. Skates komisija, kurā bija profesionāli aktieri un režisori, vienprātīgi atzina, ka nedzirdīgie aktieri skatuvē darbojās brīvi, atraisīti.

Režisore gan nebija cerējusi uz tik lieliem panākumiem, jo tajos gados Tautas Mākslas nama vadībai bija negatīva nostāja pret

invalidu pašdarbību. Toreizējais direktors Arvīds Donass Elvīrai Elksnei pat rupji un nežēlīgi pateicis: «Pasaulei kroplji mums nav jārāda». Elvīra slavē Arod biedrību komitejas kultūras daļu, kura pret nedzirdīgajiem izturējās kā pret līdzvērtīgiem sabiedrības locekļiem un vienmēr aicināja nedzirdīgos piedalīties tās rīkotajās skatēs.

Foto no LNS muzeja arhīva: E. Elksne 80 gadu jubilejā kopā ar celmlaužiem teātra laukā — J. un G. Poršiem, A. un M. Celmiem (vidū — direktors).

Vairāk komēdiju

Redzot nedzirdīgo drāmas pulciņa izaugsmi, režisore sāka dot sarežģītākus uzdevumus. Lai neviens nepaliktu bez darba un augtu aktiermeistarība, viņa visiem nodrošināja individuālo repertuāru – dzeju, stāstījumu. Bez tam Elksne ierosināja interesantiem nodarboties ar pantomīmu.

Nedzirdīgiem aktieriem labāk patika darboties komēdijās, arī nedzirdīgo publikai šis žanrs bija tuvāks. Tāpēc E. Elksne centās tās iestudēt pēc iespējas vairāk. Ļoti labas atsauksmes piedzīvoja V. Katajeva 3 cēlienu komēdija «Atpūtas diena». Skatītāju zālē valdīja smieklis.

Kopā ar tulku

1957. gadā režisores darbā ienāca jaunums – viņai līdzās mēģinājumos un izrādēs

nostājās zīmju valodas tulks Melita Blome. Viņa sinhroni lasīja tekstu zīmju valodā, tulkoja režisores norādījumus, kā arī strādāja pie aktieru zīmju valodas izkopšanas. Elksne sajūta, ka tas ļoti atvieglo darbu. Pirms tam režisorei nācās mēģinājumos pieiet pie katra dalībnieka, lai viņš varētu no lūpām labāk saprast teikto. Līdz ar tulka ienākšanu mēģinājumi notika raitāk, režisore varēja vairāk laika veltīt aktieru meistarības izkopšanai, nostiprināt plūstošākus dialogus starp dalībniekiem, vairāk domāt par aktieru izkārtojumu uz skatuves.

Elvīra Elksne pati gan neapgūva zīmju valodu. Šo to viņa saprata, taču lietot zīmju valodu neuzdrīkstējās, jo tad radās anekdotiski gadījumi un režisores nedzirdīgie «bērni» par viņu sirsnīgi smējās. Piemēram, viņa gribējusi pateikt «vadītājs», bet ar savām abu roku kustībām parādījusi, ka braucienā vada zirgu. Pēc tāda «joka» režisore vairāk nesaņēmas ar zīmēm kaut ko pateikt.

Daudz viesizrāžu...

Nozīmīgs notikums 1958. gadā Latvijas nedzirdīgo drāmas ansamblim bija piedalīšanās Igaunijas Nedzirdīgo biedrības rīkotajā Baltijas republiku nedzirdīgo biedrību mākslinieciskās pašdarbības skatē, kur latvieši plūca uzvaras laurus. Panākumi iedvesmoja dalībniekus aktīvāk meklēt iespējas braukt viesizrādēs uz citām kaimiņrepublikām. Pēc daudziem gadiem tas piepildījās — notika izrādes visā plašā Padomju Savienībā.

Lai oficiālo svētku pasākumu programmu padarītu interesantāku, lielāko kultūras namu pulciņu vadītāji sāka ieviest jaunu darba formu — visus koncerta numurus sasaistīja ar kādu caurviju tēmu, tā radot teatralizētu priekšnesumu. 1960. gadā Elvīra Elksne šo uzvedumu formu ieviesa arī nedzirdīgo kultūras dzīvē un turpmākos gados izkopa līdz pilnībai, iesaistot tajā lielu dalībnieku skaitu.

Vēlāk tika pilnveidota arī tulkošana — lugu izrādēs sinhroni aktieru dialogam uz skatuves tekstus tulkoja divi tulki. Viesizrādes citās republikās tika tulkotas krievu valodā, jo tās apmeklēja arī ļoti daudzi dzirdīgie skatītāji.

Noticēja savam kolektīvam

Jauns pavērsiens repertuāra izvēlē notika 1961.gadā. Ansambļa dalībnieki lūdza Elvīru Elksni iestudēt latviešu autoru lugas. Režisorei par lielu pārsteigumu, nedzirdīgie aktieri izvēlējās Jāņa Raiņa lugu «Pūt, vējiņi». «Kā gan nedzirdīgie tiks galā ar lugu vairākos cēlienos, kas sarakstīta tautasdziesmu stilā,» — tāda bija Elksnes pirmā doma. Tomēr viņa pieņēma izaicinājumu.

Darbs pie iestudējuma noritēja veiksmīgi. Aktieri aizrautīgi mēģināja līdz pat pusnaktij. Šis iestudējums bija mākslinieciski spēcīgs, un tādēļ liels notikums visu nedzirdīgo dzīv. Lugas «Pūt, vējiņi» pirmizrāde notika 1963.gada rudenī Arodbiedrību kultūras namā (tagad — Mazā Ģilde). Zāle bija pilna. Skatītāju vidū bija arī daudz dzirdīgo cilvēku, kas bija pārsteigti, ka nedzirdīgie spēj tik labi iemācīties un ritmiski zīmju valodā norunāt tekstu. Režisores vērienīgākā izrāde «Pūt, vējiņi» ansambļa repertuārā noturējās desmit gadus, tā tika parādīta daudzās viesizrādēs gan Latvijā, gan ārpus tās robežām.

Arī nākošā izrāde — Safronova komēdija «Miljons par smaidu» izpelnījās skatītāju atzinību un Rīgas pilsētas dramatisko pulciņu skates komisijas augstu novērtējumu. Par nedzirdīgo aktieru tēlojumu bija aizgrābts toreizējais Jaunatnes teātra režisors Vilis Ķimelis: «Tādas aktieru spēles priekšā cepuri nost! Jo viņi jau savās lomās patiesi dzīvo, nevis tēlo. Par tādu iekšējo aktiera atbrīvotību, izejot autoru dotajā tēlā, pat dažs labs profesionālis var tikai sapņot!».

Nepiepildītais sapnis

Diemžēl atmiņas par šo skati režisorei ir

rūgtas: ko dod augstie vērtējumi, ja komisijas vadošās personas nedzirdīgos aktierus joprojām uztvēra kā invalīdus un zīmju valodu redzēja kā barjeru dzirdīgiem skatītājiem. Nelīdzēja aizbildinājums, ka lugai ir tulkojums skaņu valodā.

Režisores sapnis iegūt savam nedzirdīgo aktieru ansamblim Tautas teātra goda nosaukumu palika nepiepildīts. Elvīra Elksne ir pārliecināta, ka, regulāri piedaloties teātra skatēs kopā ar dzirdīgajiem, nedzirdīgo ansamblis būtu ieguvis Tautas teātra nosaukumu. Lai gan bija apbalvojumi un atzinība, Tautas teātra nosaukumu tomēr nepiešķīra, jo daudziem nepārvarama šķīta valodas barjera.

1970.gada beigās E. Elksne aizgāja pensijā. Tomēr viņa nepagurusi turpināja iestudēt arvien jaunas un jaunas lugas, tā dodot iespēju teātra mākslu baudīt gan nedzirdīgiem aktieriem, gan nedzirdīgiem skatītājiem.

Dzintarzeme un daudz citu iestudējumu

Milzīgu skatītāju atzinību ne tikai Latvijā, bet arī bijušās Padomju Savienības mērogā 1972. gadā izpelnījās teatralizētais uzvedums «Dzintarzeme Latvija», kas repertuārā noturējās vairākus gadus.

Nedzirdīgo drāmas ansambļa repertuārā bija vēl šādas lugas: Raiņa «Uguns un nakts», Blaumaņa «Trīnes grēki», Anerauda «Puteklī», Griģuļa «Šinelis», Zapoļskas «Panes Duļskas morāle», Simonova «Tā arī būs», Čehova «Lācis» un «Bildinājums» u.c. lugas, kā arī dažādi uzvedumi.

Rasma Kurēna, kas nedzirdīgo teātri darbojas kopš 1957. gada, E.Elksni atceras

kā ļoti stingru un prasīgu režisori: «Teātra mēģinājumos valdīja ļoti stingra disciplīna. Nākot uz mēģinājumu, tekstam jau bija jābūt galvā un rekvizītiem savā vietā. Toties ārpus mēģinājumiem viņa bija mums kā māte, kurai varējām izsūdzēt savas bēdas un priekus un prasīt padomu dažādām dzīves situācijām. E. Elksne bija arī liela latviešu tradīciju popularizētāja. Viņa mūsos ir ieaudzinājusi mīlestību uz latviešu kultūru.»

Tagad — «Ancišos»

Tagad E. Elksne dzīvo Rīgas rajona Allažu pagasta «Ancišos», klausās radio un dzīvi seko visam, kas notiek valstī un visā pasaulē. Viņa zina arī Nedzirdīgo savienības jaunumus, jo mazmazmeita Austra lasa viņai priekšā «Kopsolī». Katru vasaru Drāmas ansamblis ar režisori Dzintru Kukšu vienmēr brauc sveikt mūsu teātra Māmuļu dzimšanas dienā un mājas pagalmā viņai nospēlē savu ikgadējo jauniestudējumu.

Lai nedzirdīgo teātra druvas prasmīgajai kopējai, padarītā lielā veikuma apkopotājam, iemūžinātājam un vērtīgajam vērtētājam cienījamajam Elvīrai Elksnei vēl ilgi laba veselība, možs gars, ass prāts un gaiša doma!

Raksta tapšanā izmantots Elvīras Elksnes apjomīgais rokraksts «Drāmas ansambļa vēsture no 1946. gada līdz 1987. gadam» un viņas dzīvesstāsts, ko pierakstījis mazmazmeita Austra Ābele. Autore izsaka lielu pateicību Elvīrai Elksnei par uzrakstīto un stāstīto un meitai Gaidai Ābelei par doto iespēju izmantot mātes dzīvesstāsta pierakstu.◆

1985

Alberta Kokina CV

Dzimis 1925. gada 11. janvārī.
1950. — 1953. gadā — grāmatsējējs Rīgas MRU Ventspils iecirknī.
3 gadus — Ventspils kluba vadītājs.
Sabiedriskais darbs — kasieris, aktīvs pašdarbnieks, sportists, palīgs sadzīves jautājumos.

Agrie gadi

Bēgļu nometnē dzīvojam barakā, zāģēju malku. Tā pavadījam tur 8 gadus. Pēc tam pārcēlamies uz dzīvi Ventspilī. Sāku strādāt Ventspils MRU par grāmatsējēju. Tā

Mums visiem tur bija interesanti, bet tad viņu aizvilināja uz Rīgu, uz «Rītausmu» un viņas vietā lūdza strādāt klubā mani. Tā nu 3 gadus līdz aiziešanai pensijā dienā strādāju savā pamatdarbā, bet vakari pagāja klubā. Vispār sabiedriskajā dzīvē visur biju klāt (rāda daudzus Goda rakstus par pašdarbības kolektīva organizēšanu un sagatavošanos mākslinieciskās pašdarbības festivālam, par teicamu darbu, par ilggadīgu līdzdalību, par pašai izlēdzīgu darbu, aktīvu rosmi biedrības sabiedriskajā dzīvē un vēl, vēl...)

Mūsu klubs dibināts 1952. gada 14. septembrī, tā kā šogad būs jau 55 gadu jubileja. Mēs jau bijām traki mākslas patrioti. Spēlēju teātri, dejuju. Kamēr Vija Šaberte darbojās mūsu klubā, mēs Rīgas skatēs ar savu teātri uzstāšanos pirmās vietas vien guvām.

Daiga Delle

Mazais Alberts piedzima Tukuma pusē, Slampē, 3 bērnu dzelzceļnieka un mājsaimnieces ģimenē. Mācījies Jelgavas Valsts kurlmēmo skolā, kuru arī izcili pabeidzis. Tā kā vecākiem bija laba saimniecība, draudēja izsūtīšana. Labi iekopto saimniecību nācās pamest un kļūt par bēgļiem Kurzemes katlā Usmā. Tas bija vācu laiks. Tālāk viņš stāsta pats!

kaut kā pagāja 3 gadi, darbs galīgi neatmaksājās. Nomainīju to un iekārtojos darbā Ventspils mēbeļu cehā. Tur par galdnieku nostrādāju 43 gadus līdz pašai pensijai. •

Jaunais aktīvistu klubā

Ātri vien iesaistījies Ventspils biedrībā un sāku apmeklēt klubu. Kluba vadītāja toreiz bija ļoti darbīgā, talantīgā Vija Šaberte.

Diemžēl līdz ar Vijas aiziešanu uz Rīgu apsīka arī mūsu pašdarbība.

Esmu piedalījies tieši desmit LNS organizētajos kongresos.

Pats sēju grāmatas, arī mūsu Kopsoli

Foto: D. Delfe

numurus. Vienmēr esmu palīdzējis klubam sadzīviskajos jautājumos, remontos.

Privātā dzīve? Nebija jau tik traki! Tieši klubā satiku savu vienīgo sieviņu Grietu Kokinu. Mēs apprecējāmies 1948. gadā. Nu

Grietas vairs nav šai pasaulē, toties man ir ar ko lepoties – dēls, divi mazbērni un jau mazmazbērns.

Patika arī sportot

Vēl biju ļoti liels sporta cienītājs. Esmu ieguvis pirmās vietas novusā, dambretē, šaušanā. Biju arī ilggadīgs fizorgs savā klubā. Vēl līdz šim aktīvi darbojos tajā. Kā otrās mājās! Savu jaunību ar prieku atceros – mēs bijām aktīvi, kādi 120 biedri, tagad gan 38... Man jau šķiet, ka agrāk bija interesantāka dzīve: daudzie izbraukumi, labas ceļazīmes par brīvu. Kas tik redzēts – Ļeņingrada, Kijeva u.c.

Nekas nav apstājies

Goda biedra nosaukumam mani 1985. gadā izvirzīja priekšsēdētājs Liepa, bet aplicību pasniedza jau Arnolds Pavlins.

Ko saka ventspilnieki

Indulis Pāze

Ar Albertu Kokinu esam pazīstami jau 45 gadus. Kopā strādājām mēbeļu fabrikā. Tieši Alberts man darbā daudz bijis tulka vietā.

Mums ir kopīgi vaļasprieki – dambrete, šahs, teātris, tagad, zolīte. Alberts ir ļoti labsirdīgs, laipns cilvēks! Ar viņu ir patīkama kopabūšana, un domāju, ka Albertam tā nāk tikai par labu – ir prieks, līdz ar to veselība turas! Lai tās būtu vēl ilgi.

Jeļena Uļjanova

Alberts ir visaktīvākais cilvēks mūsu klubā. Ja mums kas salūst, vienmēr lūdzu tieši viņa palīdzību, viņš nekad neatteiks. Citi man atteiks, bet viņš ne. Viņam raksturīga ļoti, ļoti liela sirsnība. Kad organizējam kādu pasākumu, viņš pats vienmēr atnesīs kafijai kaut ko garšīgu. Lutina visus.

Tagad trijotne – Kokins, Gregore, Pāze vairāk turas kopā un visi redz: viņos mīt dzīvesprieks. Paldies Albertam Kokinam. Kaut tādu cilvēku kā viņš mums būtu vairāk!

Es par visiem LNS vadītājiem esmu labās domās – katrs paveicis savā laikā ko būtisku. Tagad, kaut nepazīstu vaigā jaunus, priecājos, ka nekas nav apstājies! Viss notiek uz labu! Vēlu visiem radošu garu, spēku un izturību! ◆

Rēzeknes skolā: tiekas bijušie audzēkņi

Skolas 1973.gada absolventes ALĪNAS BERGMANES zīmju valodā stāstīto pierakstīja Inese Immure.

«Mums bija pati labākā skola!» — to apstiprināja visi klātesošie, kas 25.augustā bija atbraukuši uz bijušo Rēzeknes nedzirdīgo bērnu internātskolu (tagad tā ir loģopēdiskā internātpamatskola), lai tiktos ar bijušajiem skolotājiem un skolasbiedriem. Salidojumā bija ieradušies 60 nedzirdīgie absolventi un septiņi bijušie skolotāji – Teodēzija Balode, Stefānija Belka, Rahila Ceitlīna, Jāzeps Pastars, Marija Raginska, Marija Tipāne un Veronika Zaljanova. Vairāki absolventi bija atbraukuši kopā ar savu ģimeni, tāpēc skolas zāle bija pilna.

Pēc svinīgā pasākuma mūs veda ekskursijā pa skolu. Ar interesi apskatījām visus kabinetus un telpas, arī sporta un atpūtas laukumu. Pēc tam mūs aicināja uz garšīgām pusdienām skolas ēdnīcā.

Tad mēs vienā klasē sadalījāmies pa grupām, lai ar saviem bijušajiem skolotājiem un klasesbiedriem pakavētos atmiņās. Visiem bija daudz ko atcerēties un pārrunāt.

Daudziem maniem skolasbiedriem, arī man, bija svarīgi atbraukt uz pirmo skolu, tāpēc ka tās bija mūsu otrās mājas. Vairāki skolā jutās pat labāk nekā mājās, jo daudziem nedzirdīgiem absolventiem ir dzirdīgi vecāki, un valodas barjeras dēļ ar

viņiem nav bijis tuvāka kontakta. «Skolotāji man bija kā otrie vecāki» teica Nellija Holmberga (meitas uzvārds Stīrāne), kas ieradās no Somijas. Mēs visi atzinām, ka mīlie Rēzeknes skolotāji bija prasīgi un mācīja mūs no sirds. Viņi mums bija iedevuši labu pamatu turpmākai dzīvei.

Esmu īpaši pateicīga savai klases audzinātājai Rahilai Ceitlīnai. Pateicoties tur iegūtajām zināšanām, tagad varu strādāt par zīmju valodas skolotāju Zviedrijā. Mans mīļākais mācību priekšmets bija literatūra, un man ļoti patika lasīt grāmatas. Stundu laikā skolotāji savu priekšmetu skaidroja mutiski, vienlaikus lietojot zīmju valodu.

Vēl mums, bijušajiem skolēniem, ļoti patika kino pasākums. Filmas skolā rādīja katru sestdienu. Tie mums bija lieli svētki. Nevaram arī aizmirst trakās pirts dienas. Bija divas mazgāšanās telpas — zēniem un meitenēm. Zēni starpsienās taisīja caurumus, lai mūs, meitenes, redzētu plikas. Mēs ar ziepju vai papīra gabaliņiem tos caurumus taisījām ciet. Bet salidojumā puīši stāstīja, ka mēs visus caurumus nebijām atradušas!

Inita Puhovska (meitas uzvārds Miglāne) atcerējās, cik izcili garšīgas pusdienas gatavoja skolas saimnieces. Daudziem

1973.gada absolventi ar savu klases audzinātāju. No kreisās: M. Bankovskis, R. Salinieca, R. Ceitlīna, A. Bergmane, M. Ataudziņa, P. Igaunis.

skolēniem, kas pēc Rēzeknes skolas beigšanas turpināja mācības Rīgas Nedzirdīgo skolā, ļoti pietrūka tās skaistā parka, kur varēja spēlēties starpbrīžos un brīvajā laikā.

Uz salidojumu bija atbraukusi arī kāda mirušā absolventa sieva. Vīrs viņai bija tik daudz interesantas lietas stāstījis par savu Rēzeknes skolu, ka sievai radās vēlēšanās apskatīt to savām acīm.

Vissirsnīgākās atmiņas man ir tikai par šo skolu. Skaists vēlējums bija ierakstīts šī salidojuma bukletā: «Mēs nešķirsimies nekad! Mēs atmiņās vienmēr būsim kopā! Mēs būsim kopā atkal un atkal!» ◆

Svešās zemēs esot jauki: Islandē

Vēlreiz Islandē: Šoreiz – darbs

Pirms vairākiem gadiem «KS» intervēja Rīgas skolas skolotāju ULDI OZOLU par viņa iespaidiem tālajā Eiropas Ziemeļu zemē – Islandē, ciemojoties pie turienes drauga.

Šogad, garajā skolu vasaras brīvlaikā, Uldis devās uz šo zemi vēlreiz, bet nu jau – pastrādāt. «KS» redakcijā viņš iegriezās septembra sākumā, un tad tapa šī intervija!

☞ **Uldi, lūdzu, pastāstiet, ko jūs darījāt Islandē!**

Šoreiz devos tur ar noteiktu domu vietoties par darbu un mēģināt tur pastrādāt kādu laiku, lai gūtu jaunu pieredzi. Tā kā man Islandē bija draugs, viņš man palīdzēja iekārtoties darbā garīgi slimo nedzirdīgo cilvēku aprūpes mājā.

☞ **Ko jūs tur darījāt un vai labi tikāt galā ar saviem pienākumiem?**

Biju sociālās aprūpes darbinieks, kuram jāpalīdz šiem cilvēkiem tikt galā ikdienas dzīvē ar visu, kas nepieciešams. Man tas nesagādāja grūtības, jo līdzās ir arī mediķi, citi darbinieki – katrs savā jomā.

Aprūpes mājā dzīvo pieci cilvēki, un viņus aprūpē 3 darbinieki.

☞ **Vai šis darbs savā ziņā nebija nomācošs salīdzinājumā ar skolotāja darbu?**

Es tā neteiktu, jo aprūpe organizēta labā līmenī ar visu nepieciešamo, lai arī šie cilvēki justos komfortabli. Pie darba specifikas ātri vien pieradu, turklāt par darbu tur un vispār Islandē maksā ļoti pieklājīgi, krietni daudz vairāk nekā Latvijā.

☞ **Bet dzīve tur noteikti ir dārgāka?**

Savā ziņā – jā, tomēr visumā dzīves

līmenis nodrošināts ļoti augsts. Valsts īpaši rūpējas par mazāk aizsargāto iedzīvotāju daļu – bērniem (arī viņu mātēm), slimiem, veciem un invalīdiem. Pārējiem, kā teicu, tiek nodrošināta iespēja ļoti nopelnīt un tātad – ļoti ar dzīvot.

☞ **Vai iznāca tuvāk iepazīt arī nedzirdīgo skolu, organizāciju?**

Islandes Nedzirdīgo asociācija ir dibināta samērā nesen (1960), un tajā ir apmēram 300 – 400 zīmju valodas lietotāju – nedzirdīgu un vārdzirdīgu cilvēku. Asociāciju vada prezidente H.A. Haraldsdottira, kas ir ķīmijas skolotāja. Būdamā nedzirdīga, viņa māca šo priekšmetu vispārējā skolā – gan nedzirdīgajiem, gan dzirdīgajiem bērniem, protams, klātesot ZV tulkam.

Diemžēl skola, kā jau vasarā, bija slēgta, tāpēc tuvāk to nevarēju iepazīt. Bet uzzināju, ka nedzirdīgiem bērniem nav atsevišķas

Foto: U. Ozols

skolas. Viņi mācās kopā vienās klasēs ar dzirdīgajiem bērniem un stundās vienmēr piedalās tulkus.

☞ **Kā valsts atbalsta savus nedzirdīgos pilsoņus?**

Tāpat kā pie mums, ir viņiem pensija –

apmēram 600 latu mēnesī (tā skaitās niecīga summa), kuru samazina, ja cilvēks strādā un saņem algu. Ir sabiedriskā transporta atlaide 50% apmērā, bet to izmanto nedaudzi, jo lielākā daļa pārvietojas savās automašīnās.

Kas man patīk – tās ir TV speciālās ziņas nedzirdīgajiem: katru dienu 10 min. pa visu ekrānu zīmju valodā diktors (dzirdīgs vai nedzirdīgs) vienkāršā valodā izstāsta visus svarīgākos dienas notikumus.

Protams, visiem pārējiem raidījumiem ir subtitri.

☞ **Un kā klājas studentiem?**

Katram vienam lekcijās un citās nodarbībās līdzās ir valsts apmaksāts tulkus visus studiju gadus. Islandes universitātē gatavo arī šos profesionālos zīmju valodas tulkus.

☞ **Vai Islandē nedzirdīgajiem viegli iekārtoties darbā?**

Pamatā, ja grib strādāt, darbu atrod visi – autoservisos, veco ļaužu un invalīdu pansionātos, pastā, celtniecībā, skolās utt.

☞ **Tātad ar dzīvi apmierināti?**

Vienmēr jau grib savādāk, vēl labāk. Necik sen pie parlamenta ēkas viņi sarīkoja masu piketu, pieprasot, lai valsts vēl vairāk naudas atvēl tulkošanas pakalpojumiem. Jāatzīst, ka joprojām viņiem nav izdevies arī izcīnīt oficiālas valodas statusu savai zīmju valodai.

☞ **Dzirdējām, ka jau atkal pošaties ceļā?**

Jā, drīz vien atkal došos atpakaļ un vēl kādu laiku pastrādāšu šajā zemē. Man tur visādā ziņā patīk – daba, ļaudis, attiecības un attieksme pret tevi kā vērtību.

Intervēja: Ilze Kopmane

Īpašais sveiciens

*Kad dārzos dālijas jau zied,
Un rudens vēji lapās dzied,
Tad pretī atvasarai ejam mēs,
Lai sveiktu jaunus gadus vēl!*

Sirsnīgi sveicam **VILMU GREGORI**
70 gadu jubilejā! Lai stipra veselība,
možs, gars, neizsīkstošs darba spars!

Ventspils RB

*Lai dzīvi skaistums augšup ceļ,
Kā jūra ballus viņus veļ,
Tev pieder spēks, kas visu var,
Tavs brīvais nerimīgais gars.*

Sirsnīgi sveicam
AĻONU GRUNŠTEINU — CELMU
skaistajā 20 gadu jubilejā!

Ventspils RB

*Vienmēr smaidīgs, reti drūms,
Nenovaco **VISVARIS JĒKULIS.**
Pierē neredz dziļu rievu,*

Jo dievs tam devis zelta sievu!
Sirsnīgi sveicam apaļajā jubilejā!
Nepagurt, lai enerģija neizsīkst, nepazaudēt humora izjūtu, jo humors ir labākās zāles pret visām vainām un kaltēm mūsu gados! Lai Tev veicas!

«Ceturtdienas» aktivisti Liepājā

Darba piedāvājums

LNS valde Rīgā, Elvīras ielā 19, aicina darba **SEKRETĀRI**.

Tuvākas ziņas personiski pie LNS prezidenta vai pa tel. **29556606**.

Vēlas irēt

Klusa, kārtīga nedzirdīgā jauniete vēlas irēt atsevišķu istabu Rīgā vai Rīgas rajonā. Var palīdzēt vecākiem cilvēkiem. **Kontaktēties:** tel. vai teksta tel. **7471559**; mob. **29180534** vai rakstiet vēstuli: Elvīras ielā 19, Rīga, LV – 1083 ar norādi «Vēlas irēt».

Kā mēs braucām Ziemeļkurzemi lūkoties

Elfa Zariņa, LNJO sekretāre

Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācija organizēja vasaras ekskursiju pa Ziemeļkurzemi 4. – 5. augustā. Rīta agrumā, saulītei uzsmaidot, norunātajā vietā pie Rīgas veidojās 14 auto kolonna ar 60 jauniešiem, lai dotos aplūkot skaisto, daudziem vēl nezināmo Ziemeļkurzemi.

Pirmā pietura – Engures dabas parks ar putnu novērošanas torni un ornitoloģisko centru, orhideju taku, savvaļas zirgu un govju ganībām. Savvaļas zirgi mūs priecīgi sagaidīja pie novērošanas torņa un pat ļāvās foto sesijai kopā ar mūsu interesentiem! Izstāģājām dabas takas, iepazīstot skaisto meža dabu.

Otrā pietura – pie nedzirdīgā zvejas vīra Laimoņa Veidemaņa Rojā. Viņš bija galants, patīkami pārsteigts par mums, it sevišķi par skaistajām meitenēm savas mājas pagalmā. Viņš bijis kapteiņa palīgs uz laivām zveju reisos. Brīvajos brīžos izgatavojis daudzus dažādus, sākot ar mazu izmēru plaukstas lielumā līdz pat 2 m lielus, kuģišus. Tāpat – smukumam, savam un citu priekam. Viņš ar mums dalījās atmiņās par saviem piedzīvojumiem jūras braucienos. Visādi bijis, iespaidīgas atmiņas!

Nākošā pietura – pa ceļam Plakanciēmā. Visi iegādājās svaigi kūpinātas zivis un ieturēja pusdienas saules siltumā un jaukajās smiltīs pie jūras Kolkas ragā. Pēc pusdienas iebraucām skaistajā Vaidē, kur pārļaidām nakti. Izveidojās smuka telšu rinda – kā sēnes pēc lietus! Turpat arī ir ragu kolekcijas muzejs, kur sakrāta daudzveidīga un vērtīga meža dzīvnieku ragu kolekcija un izveidota dabas aizsardzības ekspozīcija. To izveidojis Slīteres valsts rezervāta darbinieks, Triju zvaigžņu ordeņa kavalieris Edgars Hausmanis, bijušais Slīteres rezervāta mežsargs. Līdz šim daudzi nezināja, ka Latvijā ir daudz interesantu muzeju kā, piemēram, šis. Tur daļi rotājās dažāda izmēra ragu eksponāti. Pēc muzeja saimnieka stāstītā – tās nav medību trofejas, bet ragi atrasti, savākti mežā. Vieni ragi, piemēram, atrasti alnīm, kurš iesprūdis

drāšu iežogojumā un tur arī gājis bojā, citi sameklēti pēc ugunsgrēka Slīteres rezervātā – to ir daudz, vēl ir draugu dāvētie. Muzejā vērojami dažādu putnu izbāzeņi – katram putnam ir sava vēsture, protams, arī tie nav iegūti medībās. Te nu gari nestāstīšu – paši aizbrauciet un apskatiet, tapsiet zinošāki. Latvija ir tik skaista, tā ir jāapceļo!

Vakara saule rietot, ap ugunsgrēku rosījās jaunieši, aktīvi piedaloties gan spēlēs, gan diskusijās, gan pārrunās līdz vēlai naktij. Tad melnajās debesīs pēkšņi uzmirgoja skaists salūts. Šo pārsteigumu, LNJO valdei nezinot, sarūpēja draugi Ivars Vaivods un Peters Polaks. Vēlreiz paldies jums, Ivar un Peter!

Rīta saulei lecot, jaunieši modās, pabrokastojas, sakopa apkārtni. Notika sapulce ar otrās dienas plānošanu. Tālāk no Vaides aizbraucām uz Slīteri lai apraudzītu veco, bet ļoti skaisto un, vareno Slīteres bāku (augstums ap 100 m virs jūras līmeņa), kas Zilo kalnu kraujas malā slejas kopš 1850. gada, celta kā uguns novērošanas tornis un izmantota par dienas orientieri kuģiem. Tagad tā kalpo kā skatu tornis, no kura paveras krāšņa piejūras zemienes ainava. Gids detalizēti pastāstīja tās vēsturi. Uzzinājām

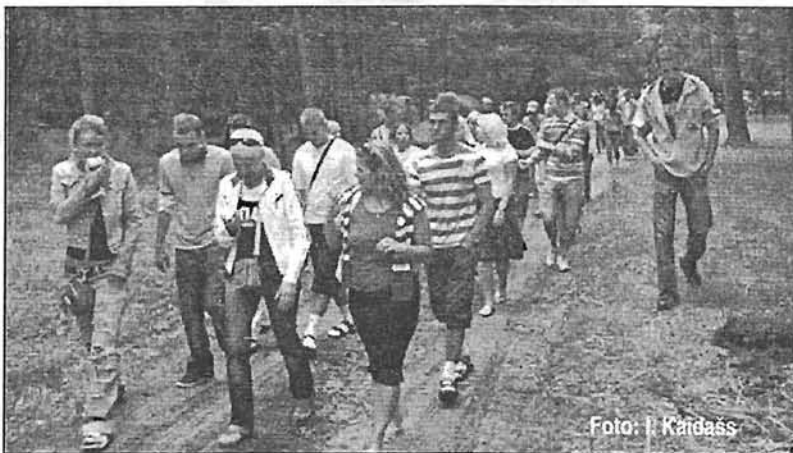

Foto: I. Kaidašs

par dabas taku, kur diemžēl netikām. Pēc gida stāstītā – izstāģējot taku, iespējams iepazīt Slīteres nacionālā parka vecāko daļu ar tai raksturīgiem Eiropas nozīmes aizsargājamiem biotopiem: senkrasta nogāzes mežiem, minerālvielām bagātiem avoknājiem, kaļķainiem zāļu purviem, pārmitriem platlapju mežiem.

Nākamā pietura – Dundaga, «Krokodils». Kāpēc «Krokodils» – betona skulptūra, krokodils, veidota 1995. gadā kā piemiņas zīme Dundagas stiprajiem vīriem, arī kā atgādinājums par bijušā dundadznieka –

Arvida Blūmentāla, lielā dēkaiņa un krokodilu mednieka piedzīvojumiem tālajā Austrālijā. Viņš savā mītnes zemē nomedījis ap 10000 krokodilu un bijis prototips slavenajai Pola Hogana filmai «Krokodilu Dandijs».

Ekskursijas maršrutā bija arī Liepniekvalka (Peldangas) smilšakmeņu alu un pazemes eju sistēma, kas atsedzas 8 m augstā kraujā pie Liepniekvalka upītes. Pazemes labirintu 60 m garumā veido viena lielāka un divas mazākas sazarotas telpas, kas savstarpēji savienotas ar šauriem tuneļiem. Alās izveidojušies vairāki skaisti pilāri un smilšakmens stabi. Pēc aizgrūšanas alas atraktas, tomēr apskatāmas tikai no ārpusē. Tur uzņemta latviešu filma «Maija un Pajja». Šajā vietā ieturējām pusdienas.

Meklējot Elku liepu Valdemārpilī, nedaudz apmaldījāmies. To atradām Valdemārpils Dižliepas ciemā pie bijušās Sasmakas muižas kungu mājas. Liepas mūžs vērtējams ap 350 – 400 gadiem. Tās stumbra apkārtmērs ir 8,05 metri, bet augstums ap 25 metriem. Ir pamats domāt, ka tā ir vecākā un lielākā liepa ne tikai Latvijā, bet pat Baltijā. Pēc tam devāmies uz Valdemārpili, kur pagājušajā gadā notika BDIYE

1 (Baltijas Nedzirdīgo jauniešu apmaiņas nometne – par to varēja lasīt pagājušajā gadā KS). Tur pakavējāmies atmiņās par vērienīgi notikušo «super» nometni.

Bijām arī Tukuma pievārtē esošajā Latvijas «HOLIVUDĀ» – CINEVILLA. Tur jaunieši ļoti labi iejutās dažādās lomās.

Visi jaunieši apliecināja vēlmi doties citās

ekskursijās, lai iepazītos savu dzimto zemi. Latvija ir skaista, jāiepazīst tās vēsture, jāiemīl! Mēs, organizatori, veicināsim šo procesu – lūkosimies vēl uz kādu citu pusi nākamgad!

LNJO vārdā izsaku īpašu pateicību ekskursiju organizatorei A. Birzniecei – Siliņai, M. Kaidašam, V. Kruminam. Paldies arī visiem, visiem interesentiem par kopā aizvadīto draudzīgo un saulaino ceļojumu! ♦

Sports: Gaidāmas starptautiskas reformas

Varis Strazdiņš, LNSF prezidents

Uzreiz jāsaprot, ka virsrakstā minētā reforma paredzēta starptautiskā, tas ir, pasaules un tāpat arī Eiropas mērogā. Bet, vai tāda notiks pie mums Latvijā, redzēsim tuvākā nākotnē. LNSF valde šo jautājumu skatīs savā sēdē.

Tagad atgriezīšos pie sākuma – pie pirmajā teikumā minētās pasaules un Eiropas sporta reformas. Nesen, jūlija sākumā, Horvātijas galvaspilsētā Zagrebā pulcējās 68 pasaules valstu nedzirdīgo sporta organizāciju vadītāji, lai izskatītu, diskutētu un apspriestu reformas nepieciešamību sportā ar mērķi – noteikt skaidru robežu starp Deaflympics, Pasaules čempionātiem, Eiropas čempionātiem un jauniešu sportu.

Droši vien rodas jautājums: vai līdz šim nebija skaidrības? Jā, tisti nebija! Daudzās valstīs tiek ievērota stingrs funkciju sadalījums. Katra organizācija atbild par savu konkrētu jomu, un tām rodas problēmas saņemt no valsts finansējumu Deaflympics, Pasaules, Eiropas līmeņa sacensībām.

Reformas idejas iniciators ir J. Ruda no Slovērijas. Jau iepriekšējos Pasaules un Eiropas kongresos viņš sāka šo savu ideju popularizēt un skaidrot. Bet vienmēr laika trūkuma dēļ nebija iespējams vispusīgi izskaidrot tās būtību. Beidzot ar Eiropas fonda atbalstu izdevās noorganizēt šo samitu vai vienkārši tikšanos Zagrebā. Visus uzturēšanās izdevumus un daļēji ceļa biļeti sedza ES fondu finansējums.

Divās dienās vispusīgi tika aplūkots un izpētīts šis jautājums, un noslēgumā visi dalībnieki vienbalsīgi pieņēma rezolūciju, ka atbalsta reformas. Šī rezolūcija tiks iesniegta starptautiskajā Olimpiskajā komitejā.

Kāda būs nedzirdīgo sporta nākotnes

stratēģija, cik ilgā laika periodā notiks šī reforma? Tas būs atkarīgs no mūsu pašu aktivitātes. Reformas būtība ir noteikt konkrētu atbildīgu vadošo organizāciju par 3 blokiem: Olimpiskajām spēlēm, Pasaules un reģionāliem čempionātiem un Jaunatnes sportam.

Šādas idejas realizācija būtiski nepieciešama visai sporta sabiedrībai, jo līdzīgs sadalījums ir arī dzirdīgo sportam visā pasaulē. Kā mēs Latvijā šo jautājumu risināsim? Par to šajā rakstā neinformēšu, jo to lems LNSF valde.

Viena no galvenajām Zagrebā gūtajām atziņām ir tā, ka reforma katrā valstī tiek veikta, ņemot vērā iekšējo, konkrēto situāciju. Tāpēc domāju, šis nav pēdējais raksts par šo tēmu.

Otrais Pasaules nedzirdīgo čempionāts peldēšanā

No 10. līdz 16. augustam nākamajā nedzirdīgo olimpisko spēļu Deaflympic mājvietā Taivānas galvaspilsētā Taipei notika pasaules labāko nedzirdīgo peldētāju sacensības. Ieradās 23 valstu dalībnieki. Viņu vidū mūsu valsts pārstāvis **Aleksejs Smirnovs**. Čempionātu uzņēmās rīkot Taivāna, lai izmēģinātu spēkus un apgūtu iemaņas Deaflympic uzņemšanai, pieslipētu lielu sporta pasākumu organizatorisko prasmi. Vienlaicīgi mums, pārstāvjiem, parādīja sporta bāzes, viesnīcas un savu laipnību. No redzētā varu teikt – ar laipnību viss ir kārtībā, tās būs pietiekoši! Ar bāzēm – daļa ir, bet daļa vēl tikai top. Atlikušajos 2 gados (Deaflympics risināsies 2009. gadā 5.—16. septembrī) vēl daudz darāmā. Viesnīcas ir pietiekoši, spēļ tikai izvēlēties atkarībā no finansu pieejamības.

Pēc šīs vizītes man radās bažas par divām lietām: klimatu un ēdināšanu. Klimats ir ļoti mitrs un sutīgs, līdzīgs saunai. Autobusā, viesnīcā vai citā telpā mitrais, sutīgais gaiss nav jūtams, bet, izejot laukā, grūti panesams. Ēdināšanai lielākoties piedāvā tikai Āzijas virtuvi, izvēles iespējas ļoti lielas, bet nepieradušiem var rasties problēmas.

Peldēšanas sacensības risinājās 45 min brauciena attālumā no viesnīcas 50 metru atklātajā baseinā ar 10 celiņiem (sacensībās malējie palika brīvi). Blakus bija treniņu baseins zem jumta. Organizatori piedāvāja arī bezmaksas masāžas pakalpojumus. Jāsaka uzreiz, ka sacensību organizācija noritēja labā līmenī. Uzreiz pēc finiša sasniegtos rezultātus varēja aplūkot internetā!

Mūsu uzturēšanās laikā bieži lija lietus un pat taifūns trakoja Taivānas dienvidos. Bet sacensību programmu tas ietekmēja minimāli – vienu vakaru vajadzēja atcelt apbalvošanas ceremoniju. Uz negaidītiem dabas untumiem jābūt gataviem, arī 2009. gadā Deaflympics sacensībās. Sacensību tehniskie rezultāti ir pieejami LNSF vai www.w2007.ncpes.edu.tw. Sacensībās tika sasniegti 7 pasaules rekordi. Domāju, ka būtu bijuši vēl vairāk, ja ne mitrais un sutīgais laiks.

Mūsu Aleksejs izskatījās un startēja normāli. Visās disciplīnās sasniegti jauni personiskie rekord! Varam būt apmierināti arī ar sasniegtajām vietām. Divu gadu nopietnie treniņi ir devuši rezultātu. Sacensību laikā Aleksejam tika veikta arī dopinga pārbaude. Ceru, ka rezultāts būs negatīvs. Ārpus sacensībām no Taivānas eksotikas īpaši daudz neredzējām, izņemot to, ko varējām vērot pa autobusa logu. ♦

Līdzjūtības

Lai gan aizgājušās dienas

Nekas vairs neatsauks,

Tomēr atmiņas ikvienas

Kā silta ziedi plauks.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību

MARTAI VALAINEI, brālīm aizejot aizsaulē.

RB Latgales grupa

Ai, pilnas ziedu un svētības

Šīs rokas, šīs acis bija!

Ai, kālab saltajā zemē tās

Tik nežēlīgi iezvanīja.

Izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem,

aizvadot mūsu biedri

VERU IVANOVU aizsaulē.

RB Latgales grupa

Un nu tu atmiņu ugunis dedz,

Kad mūžības plivuru pāri sev sedz...

Mūžībā aizgājusi mūsu biedre

VERA IVANOVA

1927.20.11 — 2007.22.07

Rīgas biedrība

Piedāvājums

tiem, kas lasa

Laikraksta «Kopsoli» redakcijā varat saņemt lasīšanai žurnālu «Zintnieks». Tāpat bez maksas varat dabūt laikrakstu «Rītdiena» (II stāvā gaitenī pie redakcijas).

Redakcijā pieejami arī atsevišķi žurnāli — «Mezglis», «Mans Īpašums», «Mājas. Dārzs» u.c.

Laipni lūdzam!

«KS» velte: Bagāta vasaras diena

Mūžu dzīvo, mūžu mācies

Ilze Kopmane

9.augustā «Kopsolī» ar šādu devīzi pulcināja kopā savus brīvprātīgos korespondentus uz semināru. Pateicoties Rīgas Domes finansiālam atbalstam, bija iespējams organizēt notikumam un zināšanām piepildītu dienu, kas bagātināja «abas puses» – dalībniekus un organizatorus.

Foto: V. Krauklis

Uzreiz jāatzīmē, ka pieteikšanās un ierašanās šajā seminārā notika pilnīgi brīvprātīgā kārtā un varēja pieteikties visi interese – tiesa, šoreiz Rīgas reģionā dzīvojošie.

Mums, redakcijas darbiniekiem, bija patīams prieks par lielo atsaucību un interesi, ar kādu semināra dalībnieki piedalījās diskusijās un pieredzes apmaiņā par lekcijās uzzināto.

Gan jau esošie, gan topošie korespondentu jautājumu krustugunis nokļuva pazīstamā žurnāliste Elita Veidemane, kura vadīja nodarbību «Ielūkosimies žurnālistikas virtuvē». Kā vienmēr ekspresīvi un spilgti savu lekcijas materiālu pasniedza kādreizējā mūsu laikraksta redakcijas štata žurnāliste Inese Immure (joprojām raksta «KS»!). Viņai bija daudz praktisku un noderīgu ieteikumu, kā veidot intervijas, kā komunicēt ar nedzirdīgiem cilvēkiem, gatavot rakstus, izmantot savā darbā mūsdienās pieejamās tehnoloģijas.

Interesanta bija viedokļu apmaiņa semināristu starpā par dažādiem viņu praksē piedzīvotiem gadījumiem saskarsmē ar savu rakstu varoņiem un aprakstītiem notikumiem. Semināra gaitu uzmanīgi vēroja arī

nedzirdīgo sabiedrībā nu jau pazīstamais psihologs Aivis Kārklis, tāpēc viņam bija skaidrs priekšstats, kā «jābūvē» sava nodarbība dienas otrajā pusē. Arī tā guva dzīvu atbalsi dalībniekos, raisīja jautājumus un pat dažlabas problēmas risinājumus turpat uz vietas.

Pasākumu pagodināja arī LNS prezidents Arnolds Pavlins. Savā uzrunā viņš uzsvēra lielo nozīmi, kādu nedzirdīgo organizācija piešķir brīvprātīgo darbam, jo

bieži uz to daudzējādā ziņā balstās visa tās darbība. Savukārt viss LNS darbs virzīts uz to, lai palīdzētu nedzirdīgam cilvēkam. Tas ir savstarpējas mijiedarbes process un brīvprātīgo kustība ir savdabīgs indikators (rādītājs) tam, cik tas ir atbilstošs, vajadzīgs un noderīgs mūsu cilvēkiem.

Laikā, kad arvien vairāk materiālās intereses izvirzās pirmajā vietā, atstumjot garīgās vērtības, brīvprātīgais veikums ir īpaši augstu vērtējams, uzsvēra LNS prezidents.

Galvenā redaktore savukārt atgādināja «KS» vēsturisko gājumu gandrīz 55 gadu garumā (no 1954) un aicināja klātesošos vēl aktīvāk iesaistīties plaša informācijas tīkla veidošanā, lai visi jaunie tiktu iespēju robežās atspoguļoti šajā LNS izdevumā. Viņas pateicās Rīgas Domei par pasākuma finansiālo atbalstu.

Semināristus palaikam ar melodeklamācijām priecēja talanti no pašu vidus. Noslēgumā izskanēja priekšlikumi turpmākam darbam un citiem šāda veida semināriem, kā arī dalībnieki saņēma apliecinājumus.

Paldies visiem par atsaucību un –
gaidām jūsu rakstus!

❁ Miļi sveicam!

Drīz vēju virpulī sagrieziesies kļavu lapas un plaušķēdami zemē birs brūni kastaņi. Bērni lasīs ozolzīles, un dārzos pretī salnām spītīgi turēsies tik krāšņās un prasībās pieticīgās rudens puķes – samtenes un miķeļi...

Ziedēt līdz pēdējām salnām – to spēj tikai stiprie. Novēlam jums stipru veselību, spītēt gadiem, saglabāt jaunības garu un možumu ne tikai dzīves rudenī, bet arī ziemas baltumā!

Aiztecēja mans mūžiņš

Kā dzīparu kamolīš;

❁ Tā satinu savas dienas, ❁

I baltās, ne baltās.

❁ 35 ❁

30. X VELTA ŠKIŅĶE, Valmieras

30

10. X IRAIDA ROZEBKOVA, Rīgas

13. X ALFONS BĀLIŅŠ, Valmieras

22. X ANNA JEGOROVA, Rīgas

70

02. X ANNA SIMANOVIČA, Rīgas

04. X VIKTORS NIKOLAJENKO, Rīgas

16. X RUTA DANKOVSKA, Valmieras

33

12. X ĀDOLFS ŽĪGURS, Rīgas

12. X PĒTERIS ĶUZIS, Smiltenes

14. X DZINTRA ĶUZE, Smiltenes

50

16. X JĀNIS MUIŽNIEKS, Rīgas

12. X JEĻENA NOVICKA, Rīgas

14. X ALOIZS LOGINS, Smiltenes

22. X ARVĪDS ŠVAGRIS, Valmieras

55

17. X MĀRĪTE MIEŽĪTE, Rīgas

50

18. X AIVARS ZĪBARTS, Rīgas biedrība

KC «Rītausma»

aicina

Šī gada jubilāri laipni
lūgti piedalīties sarīkojumā
«Zelta briedumā».

Tas notiks 20. oktobrī.

Pieteikšanās pie
M. Piternieces trešdienu
vakaros – līdz 10. oktobrim.

2007.gadā
laikrakstu
«Kopsolī» atbalsta
Rīgas Dome

Galvenā redaktore: Ilze Kopmane
Datormakets: Irīna Kristoforova

Pasaki kādam, ka viņu mīli.

Nākamais numurs 15. oktobrī.